

adres domowy:
ul. Przewodowa 85
04-895 Warszawa
Tel.501282625

prof. Jarosław Drzewiecki
Dziedzina: sztuki muzyczne
Dyscyplina: instrumentalistyka,

OPINIA

dotycząca pracy doktorskiej „Spojrzenie na elementy etniczne i analiza technik wykonawczych chińskiej muzyki fortepianowej na podstawie dziesięciu kompozycji” kandydata do stopnia doktora sztuk muzycznych mgr Hongtu Hao w związku ze wszczęciem przewodu doktorskiego przez Radę Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Zleceniodawca recenzji

Uchwała Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku na posiedzeniu w dniu 27.06.2016 dot. wszczęcia na wniosek Pana mgr Hongtu Hao przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka, działając na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U.Nr 65 poz.595 z późniejszymi zmianami Dz.U. z 2005 roku Nr 164 poz. 1365 art.14 ust.2 pkt.2).

Ocena pracy doktorskiej:

Praca doktorska Pana mgr Hongtu Hao składa się z dzieła artystycznego w postaci nagranej przez Doktoranta płyty CD oraz opisu tego dzieła opatrzonego wspólnym tytułem „Spojrzenie na elementy etniczne i analiza technik wykonawczych chińskiej muzyki fortepianowej na podstawie dziesięciu kompozycji”. Dzieło artystyczne składa się z 10 utworów kompozytorów chińskich różnorodnych w swojej emocjonalno-harmonicznej szacie oraz zróżnicowanej formie wieloczęściowej lub quasi fantazji. Malownicze i poetyckie nazwy utworów inspirują wykonawcę do poszukiwania brzmienia adekwatnego. Hongtu Hao okazuje się być wirtuozem bez specjalnych trudności technicznych oraz muzykiem wrażliwym na piękną barwę instrumentu. Wybór i nagranie 10 utworów stanowi piękną ilustrację możliwości budowania konstrukcji brzmieniowych wykorzystując harmonię do malowania wręcz muzycznych pejzaży.

Cel badawczy, założenia autora

Pan mgr Hongtu Hao wśród celów prowadzonych badań wyróżnia:

- przybliżenie historii rozwoju chińskiej muzyki fortepianowej oraz analizę właściwych jej stylów
- prezentację biografii i twórczości kompozytorów wybranych dzieł,
- rozpatrzenie elementów etnicznych w chińskiej twórczości fortepianowej w melodii, rytmie i fakturze,
- uporządkowanie zapożyczeń z tradycyjnej muzyki (zachodniej),
- omówienie zagadnień wykonawczych dla dziesięciu wybranych utworów.

Plan pracy, organizacja i układ treści

Pierwsze zetknięcie ze spisem treści nasuwa wątpliwości co do logicznego przeprowadzenia rozprawy. Tuż za wprowadzeniem znajduje się nieujęty w rozdział, wyrwykowy tytuł „**Krótką charakterystyka chińskiej pentatoniki**”. Zastanawiające jest umieszczenie przez autora

takiego detalu na otwarcie pracy. Czemu miałyby to służyć? Niestety sama lektura nie wyjaśnia co przyświecało temu pomysłowi i wydaje się, że treść tego ustępu mogłaby być zintegrowana omówieniu historii rozwoju chińskiej muzyki fortepianowej” (rzeczywiście krótkim, zajmującym niespełna 6 stron, a potraktowanym jako osobny rozdział), następuje „Analiza dziesięciu utworów fortepianowych”, a dopiero po niej wyjaśnienie tak podstawowych zagadnień w kontekście tematyki pracy jak: „Wykorzystanie elementów etnicznych chińskiej muzyce fortepianowej”. Taka kolejność jest niesłuszna z punktu widzenia czytelnika, który nie zetknął się wcześniej z muzyką chińską i oczekuje wiedzy o zasadniczych cechach tej muzyki przed przystąpieniem do analizy szczegółowej. Również tytuł całej rozprawy wskazuje, że to właśnie zagadnienia etniczne, to co najsilniej charakteryzuje muzykę Państwa Środka, powinny być wysunięte na czoło rozważań.

Orientacja w literaturze przedmiotu

Autor przedstawia zasobną bibliografię, ograniczoną jednak wyłącznie do literatury chińskiej. Niestety, poważne zastrzeżenia budzi fakt, że w toku całej pracy nie pojawia się ani jedno odniesienie do wymienionych pozycji! Nie wiadomo więc w jaki sposób i w jakim zakresie autor posiłkował się wskazaną literaturą. Nie zostaje również zaprezentowany dotychczasowy stan badań nad chińską muzyką fortepianową.

Sposób prezentacji – zagadnienia edytorskie, styl, warsztat pisarski doktoranta

Praca doktorska Hongtu Hao została napisana w języku chińskim i przetłumaczona na język polski. Poziom tłumaczenia jest poprawny. Nie spotyka się niezręczności językowych, wynikających z odmienności gramatyki, składni itp. Dużym problemem są natomiast liczne błędy edytorskie- tzw. „literówki” oraz błędy interpunkcyjne. Warsztat pisarski Hongtu Hao jest poprawny i adekwatny do specyfiki pracy. Spośród wielu stron odpowiednich opisów wyłaniają się niekiedy sformułowania banalne i infantylne, takie jak: „*Melodia w części D [...] przywodzi na myśl elegancję młodego jelenia, który raz po raz zatrzymuje się i spogląda w dal*” (str. 134) lub „*Przywodzi ona na myśl młodziana, który grą na tamburynie ozdabia swój donośny śpiew*” (str. 129). Tego typu opisy nie powinny mieć miejsca w pracy doktorskiej. Uzasadnieniem byłoby stwierdzenie, że jest to fragment cytowany, ale autor nie informuje o tym fakcie.

Oryginalność i znaczenie problemu badawczego

Przekonanie o oryginalności tematu badawczego autor oparł na „unikalnym tle kulturowym Państwa Środka”. Choć z punktu widzenia polskich muzyków twórczość fortepianowa Chin może wydawać się egzotyczna, sama idea analizy etnicznych elementów w muzyce jest koncepcją tradycyjną. Autor zdecydował się na opis chińskiej muzyki fortepianowej z tej perspektywy, uznając etniczność za najistotniejszą jej cechę.

Przedmiot badań

Przedmiot badań, materiał, na którym etniczność muzyki chińskiej autor chciał udowodnić, stanowi dziesięć wybranych utworów fortepianowych. Autor nie przedstawił celowości doboru kompozycji ani kryteriów ich wyboru! Można zakładać, że jest to starannie dobrany program, który uosabia wszystkie problemy i jest świetnym materiałem badawczym.

Metodyka badań i rezultaty

Dziesięć wybranych do analizy utworów to dzieła różnej proveniencji - aranżacje, transkrypcje oraz utwory oryginalne. W pracy zostają ukazane sylwetki ich twórców z wyraźnym tłem czasów, w których żyli i tworzyli oraz wątkami osobistymi. Zaprezentowane są ponadto okoliczności powstawania kompozycji. Analizy utworów, ujęte w rozdział drugi, są przeprowadzone w porządku metodologicznym pod względem formy (struktury), harmoniki i melodyki. Analizy w wymienionym zakresie są rzeczowe i logiczne. Jasno ukazują przebieg utworów, z ujęciem rozwoju narracji muzycznej. Autor uwydatnia główne pomysły kompozycyjne. Szczególnie dużo uwagi autor poświęca zagadnieniom harmonicznym, skupiając się na takich typowych dla muzyki chińskiej strukturach jak- akordy

kwartowe i kwintowe, akordy z dodatkowymi dźwiękami, akordy liniowe czy harmonika równoległa. Wnikliwe są wyjaśnienia zawłości skal.

Analizy przedstawione przez autora nie wyczerpują jednak naczelnego założenia pracy, jakim miały być elementy etnicznej muzyki chińskiej, ujęte ramy dzieł fortepianowych.

Niewystarczające są tu opisy środków harmoniczných, czy wskazanie użycia skal chińskich w muzyce fortepianowej. Sama warstwa harmoniczna to zdecydowanie za mało! I choć pewną próbę rozwinięcia zagadnienia można zauważyć w opisie „Kaprysu z Xinjiangu”. Autor pisze: **„Fragment [...] wyróżnia się typowym dla Xinjiangu charakterem” oraz „[...] doskonale wpisuje się w specyfikę twórczości z Xinjiangu”** - lecz nie wyjaśnia na czym ten charakter lub specyfika polegają!

W świetle tytułu całej rozprawy doktorskiej, główną część analityczną powinien stanowić rozdział *„Wykorzystanie elementów etnicznych w chińskiej muzyce fortepianowej”*. Samo umieszczenie go w konstrukcji pracy budzi wątpliwości. Dodatkowo jego merytoryczna zawartość jest niewyczerpująca, powierzchowna i niepoparta przykładami. Autor niesłusznie odstąpił od skrupulatnej analizy wszystkich dziesięciu utworów pod względem treści etnicznych. W ten sposób przeprowadzone badania byłyby bardziej adekwatne do założeń pracy. Rozdział trzeci jest natomiast pobieżnym przeglądem inspiracji. Autor zamieszcza fragmenty z dziesięciu utworów, próbując dopasować je do tytułów podrozdziałów. Czytelnik nie dowiaduje się jednak w jaki sposób wymienione elementy-rytm, melodyka, pieśni ludowe, tańce, instrumentarium-funkcjonują w prezentowanych utworach. Stwierdzenia autora są dość ogólnikowe. Chciałoby się otrzymać więcej wiedzy o rytmach, melodyce, instrumentarium, melodiach ludowych i tańcach. Nie ma faktów, nie ma przykładów.

Rezultaty badań

W świetle tematyki rozprawy doktorskiej Hongtu Hao, przeprowadzone badania są interesujące w europejskim kręgu kulturowym. Mimo że sama hipoteza autora wydaje się być słuszna, jej weryfikacja po lekturze pracy nie jest możliwa. Autor nie zaprezentował analiz, poza warstwą harmoniczną, udowadniających etniczność chińskiej muzyki fortepianowej.

Konkluzja

Po lekturze pracy doktorskiej **„Spojrzenie na elementy etniczne i analiza technik wykonawczych chińskiej muzyki fortepianowej na podstawie dziesięciu kompozycji”** nasuwa się wniosek o niezrealizowanym potencjale. Zamiary autora co do rozpatrzenia założonych tez były prawidłowe, o czym świadczą tytuły rozdziałów i podrozdziałów. Wskazują one na rzeczowe podejście do obranego zagadnienia. Trudności jednak pojawiają się w zaplanowaniu chronologii badań, a następnie w uzyskaniu i przedstawieniu wartościowych i znaczących z punktu widzenia hipotezy pracy dowodów naukowych.

Brakuje przeprowadzenia wyczerpujących dowodów na etniczność jako najistotniejszą i wyróżniającą cechę chińskiej muzyki fortepianowej.

Docenić natomiast należy pierwszą z części analitycznych (rozdział drugi) pracy. Wnikliwość autora co do struktury, a przede wszystkim harmoniki utworów jest znaczna a sposób prezentacji analiz kompetentny.

Autor bardzo dobrze radzi sobie z językową stroną analiz - używane sformułowania i słownictwo sprawiają, że opisy utworów czyta się z zainteresowaniem.

„Spojrzenie na elementy etniczne i analiza technik wykonawczych chińskiej muzyki fortepianowej na podstawie dziesięciu kompozycji” to praca niewątpliwie oryginalna wśród polskich rozpraw doktorskich. Tematyka chińskiej twórczości na fortepian jest nieznana. Autor swą rozprawą skłania do sięgnięcia po ten egzotyczny wycinek literatury fortepianowej, wskazuje nowe, atrakcyjne regiony muzyki.

Praca spełnia wymagania art.13 ust.1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku. Oceniam pracę doktorską Pana mgr Hako Hua pozytywnie i wnioskuję o jej przyjęcie i dopuszczenie do publicznej obrony

prof. Jarosław Drzewiecki